

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 3 (672)

2014 m. sausio 25 d.
Kaina 2,25 Lt
Išeina šeštadieniais

Elektrėnų žiburiai – Metų žmonės

Elektrėnai pagerbė 11 iškilų rajono piliečių, įvardytų 2013-ųjų Metų žmonėmis _____ 4–5 p.

Elektrėnuose per iškilmingą renginį Seimo narys Bronius Bradauskas žemai nusilenkė nusipelnusiems elektrėniškiams ir pilną gėlių krepšį padėjo prie laureatų kojų

Romo Gurklio nuotr.

Kultūros sostinė Panevėžys skelbia renginių pradžia

Sausio 31-ąją skelbsiās 2014 m. Lietuvos kultūros sostinės renginių pradžia Panevėžys miestelėnus ir svečius per 11 mėnesių žada supažindinti su 20 šalių kultūra _____ 7 p.

Vilniaus rokiškėnų klubas ir zanavykų bendrija minėjo veiklos jubiliejus

Savo kraštų kultūros ir visuomeninės veiklos ambasadoriai – Vilniaus rokiškėnai ir šakiškiai – jubiliejinių sukakčių proga apžvelgė savo nuveiktus darbus _____ 10–11 p.

Ar Lietuvai reikia tikros savivaldos?

Seimo nario A. Strelčiūno pamąstymai apie savivaldos organizavimą seniūnijose ir seniūnaitijose _____ 15 p.

ELEKTRĖNŲ ŽIBURIAI – METŲ ŽMONĖS

Jurgis Ambrasas

Apdovanojimus laureatams įteikė savivaldybės meras K. Vaitukaitis ir administracijos direktorius A. Vyšniauskas (dešinėje)

Elektrėnų herbo skyde ryškiai šviečia dvi žvaigždės – viena reiškia energetikų miestą, kita – jo vietoje anksčiau buvusius kaimus. Sausio 17 d. Elektrėnų kultūros centro scenoje žibėjo gerokai daugiau žvaigždžių – net vienuolika. Tiek iškilų rajono piliečių buvo įvardyti 2013-ųjų Metų žmonėmis. Teatralizuotos ceremonijos metu nusipelnę elektrėniškiai gavo apdovanojimus, kuriuos įteikė savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis ir savivaldybės administracijos direktorius Arvydas Vyšniauskas.

Šventei prasidedant Metų žmonių kandidatūrų parinkimo komisijos pirmininkė ir mero patarėja Inga Kartenienė informavo, kad komisija gavo 56 anketas. Nuspręsta Metų pedagoge paskelbti Neringą Lapinskienę, Metų rėmėju – UAB „Dentalita“ direktorių Algį Sinkevičių, Metų kaimo darbštuoje – Liną Bernatavičienę, Metų kultūros šviesuoliu – Romaldą Skorupską, Metų tarnautoju – Giedrį Sakalinską, Metų gydytoju – Vidmantą Mickevičių, Metų socialine darbuotoja – Daivą Bartaševičienę. Apdovanojimas už nuopelnus sportui atiteko Džestina Kutkaitėi, už nuopelnus visuomenei – Edvardui Chmeliauskui, už Elektrėnų savivaldybės garsinimą – Laurynai Lankutytei. Gyventojų pasiūlytas Metų literatės apdovanojimas įteiktas Vilijai Dobrovolskienei.

Sveikinimo žodžius laureatams tarė Seimo nariai Dangutė Mikutienė ir Bronius Bradauskas, koncertavo populiarūs Lietuvos atlikėjai ir Elektrėnų meno mokyklos mokiniai.

AUKLĖTINIAI IR AUKLĖTOJAI

Elektrėnuose puoselėjama muzikinė kultūra sužibėjo dviejų laureačių žvaigždėmis. Iš Kauno kilusi N. Lapinskienė jau 30 metų gyvena Elektrėnuose, dirba muzikos pedagoge Elektrėnų mokykloje-darželyje „Žiogelis“, kuria ir moko vaikus muzikuoti, vadovauja miesto YAMAHA muzikos mokyklai. Ji ir „Dainų dainelės“ konkursuose skambančių dainų autorė, sukūrė „Laišką mamai“, „Vasarą“, „Virė virė košę“ ir kitas dainas, taip pat parašė vaikų dainų knygeles „Vaivorykštė“, „Virš vaivorykštės“, „Dainų gatvelė“, „Pasakų gatvelė“.

Devyniolikmetė pianistė L. Lankutyte, apdovanojama už savivaldybės garsinimą, jau nuo septynerių metų pradėjo dalyvauti įvairiuose konkursuose, yra aštuonių respublikinių ir tarptautinių konkursų laureatė, koncertavo Lietuvoje ir Lenkijoje, tobulinosi fortepijono meistrų kursuose pas žinomus pianistus.

Jauniausioji laureatė – šešiolikmetė Dž. Kutkaitė – jau šešerius metus užsiima džiudo imtynėmis. Pernai Europos jaunimo olimpiniam festivalyje, vykusiame Utrechte (Olandija), ji užėmė penktą vietą. Dvi kovas Utrechte laimėjusi ir dvi pralaimėjusi Dž. Kutkaitė netgi pranoko trenerių lūkesčius. „Savivaldybių žinioms“ jaunoji sportininkė ir Elektrėnų „Vermės“ gimnazijos moksleivė sakė, kad svajoja tapti trenere.

Metų žmonių apdovanojimus pelniusios jaunos merginos rikiuojasi greta vyresniųjų, puoselėjančių bendruomeniškumą ir jaunimo ugdymo tradicijas. 2013-ųjų Kaimo darbštuoless titulą pelniusi L. Bernatavičienė sakė neketinusi gyventi kaime. Ištekėjusi už vyriškio iš Abromiškių, ji ten inicijavo mamų klubą, kuris dabar veikia atnaujintame svirne. Metų žmogaus apdovanojimas taip pat buvo ir jos įvertinimas už įvairių socialinių projektų rengimą ir Abromiškių bendruomenės telkimą.

Rajono savivaldybės tarybos narė V. Dobrovolskienė – literatė ne pirmus metus. Ji ir poezijos knygų, ir metodinių priemonių (testų, diktantų) autorė. „Elektrėnuose visi mane pažįsta“, – sako „Vermės“ gimnazijos pedagogė, aiškindama, kodėl minėtą titulą jai suteikė būtent gyventojai.

Kaimo darbštuoless titulą pelniusi Abromiškių bendruomenės narė L. Bernatavičienė sakė neketinusi gyventi kaime, bet ištekėjusi ji inicijavo miestelyje mamų klubą, taip pat buvo įvertinta už įvairių socialinių projektų rengimą ir bendruomenės telkimą

RAJONAS NESUSTOS

Metų žmonės tvirtai remiasi į gražiai besitvarkančią rajono žemę. Ši, XII šventė merui K. Vaitukaičiui yra aštuntoji. „Atgimimo visoje Lietuvoje yra daug“, – sakė jis, „Savivaldybių žinioms“.

Naujuosius metus Elektrėnai pasitinka su naujais plėtros planais. „Savivaldybių žinioms“ juos nušvietė savivaldybės administracijos direktorius A. Vyšniauskas. Savivaldybė tikisi šįmet bent jau pradėti keltis į atnaujintą buvusią mokyklą. Bus atnaujinamos ir veikiančios mokyklos, tarp jų ir „Versmės“ gimnazija. Elektrėnų, šalies ledo ritulio sostinės, Ledo rūmai sulauks naujos ledo valymo mašinos, mat senoji, pasak A. Vyšniausko, veikia tikėtai „auksarankių meistrų dėka“. Šįmet patvirtinus rajono kompleksinį plėtros planą į jį bus įtraukti tokie Elektrėnams svarbūs objektai, kaip dviračių takai, prieplauka.

Elektrėnų savivaldybės Semeliškių miestelio kompleksinės plėtros planas pelnė apdovanojimą renkant geriausius 2007–2013 metų Pietų Lietuvoje įgyvendintus projektus pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“. Semeliškėse modernizuota, pritaikyta bendruomenės poreikiams ir socialinėms paslaugoms vidurinės mokyklos pastato dalis, statyta dar 1932 m., taip pat buvusių parapijos namų pastatas, nupirkti baldai, įrengta sporto aikštelė. Sudaryta galimybė Semeliškių Šv. Lauryno parapijos ir Semeliškių miestelio bei seniūnijos gyventojams plėtoti bendruomeninę veiklą, kartu skatinamas gyventojų užimtumas.

Gyventojų pasiūlytas Metų literatės apdovanojimas įteiktas tarybos narei V. Dobrovolskienei

Metų gydytojas – Abromiškių rehabilitacinės ligoninės darbuotojas V. Mickevičius laureatu tapo antrus metus

Semeliškių miestelio kompleksinės plėtros planas pelnė apdovanojimą renkant geriausius 2007–2013 metų Pietų Lietuvoje įgyvendintus projektus pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“

UTENOS MERUI – LIETUVOS ŠVIESUOLIO VARDAS

Lolita Kaminskienė

Lietuvos edukologijos universiteto ir M. K. Čiurlionio fondo įsteigtas „Lietuvos šviesuolių“ apdovanojimas sausio 16 d. iškilmingoje ceremonijoje, vykusioje Lietuvos edukologijos universitete, buvo įteiktas Utenos rajono merui Alyvui Katinui.

Renginyje-apdovanojimų šventėje „Lietuvos edukologijos ir gamtosaugos šviesuoliai 2014“ kartu su meru A. Katinu buvo pagerbti dar penki šviesuoliai, nusipelnę edukologijos ir gamtosaugos srityse: Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos direktorė Jolanta Knyvienė, LEU docentas Vytautas Barkauskas, Lietuvos miškininkas, buvęs A. Stulginskio universiteto rektorius prof. habil. dr. Romualdas Deltuvus, gamtosaugininkas, miškų urėdas Albertas Zdanevičius, Kretingos miškų urėdas, nusipelnęs Lietuvos miškininkas Antanas Algimantas Baranauskas. Laureatus sveikino ir apdovanojimus įteikė akademikas, profesorius LEU rektorius Algirdas Gaižutis.

„Šiandien apdovanojami tie žmonės, kurie savo jėgas, laiką, idėjas atiduoda dirbdami kitų žmonių labui, – sakė A. Gaižutis. – Nuostabu, kad kartu pagerbiami edukologai ir miškininkai. Lietuvos gamta didiems darbams įkvėpė patį Čiurlionį. Ir šią didžią vertybę – gamtą – mylėti, saugoti ir puoselėti nuo mažumės mus moko mokytojai, edukologai.“

Utenos rajono merą sveikino Seimo narė Milda Petrauskienė, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Utenos rajono tarybos narys Darius Šinkūnas, savivaldybės administracijos atstovai, kiti uteniškiai. Apdovanojimų ceremonijoje dalyvavęs kompozitorius Lionginas Abarius merui pateikė staigmeną: padėklamavęs A. Katino eilėraštį išdavė paslaptį, kad jam yra kuriama muzika ir eilėraštis netrukus virs daina. Kad nesišvaisto pažadais, kompozitorius padainavo

mero sesers Reginos Katinaitės-Lumpickienės žodžiais sukurtą dainą uteniškių tarme. L. Abariaus sveikinimą palydėjo audringi plojimai.

Dėkodamas už apdovanojimą A. Katinas (**nuotr. centre**) sakė: „Anglai švyturį vadina šviesos namais (lighthouse). Šviesos namais gali būti kiekvienas žmogus, tuo švyturiu, kuris saugo, ramina, nurodo kelią. O šviesa – iš mūsų kylanti trauka, kuri mus laiko prie gimtosios žemės, namų, žmonių ir veda gyvenimo keliu.“

Apdovanojimų ceremoniją pajūvairino LEU studentų koncertas, pianistės Vainos Butkevičiūtės atliekami kūriniai. Baigiantis šventei koncertavo Rudaminos akordeono mėgėjų orkestras (vad. Bogdanas Voicinovičius). LEU rektorius A. Gaižutis pakvietė visus pasigrožėti M. K. Čiurlionio ir jo amžininkų fotoreprodukcijų paroda ir pabendrauti prie kavos puodelio.

Šviesiausi tautos žmonės yra pagerbiami nuo 2007 m. Lietuvos šviesuoliams įteikiamos M. K. Čiurlionio menų mokyklos auklėtinių kurtos taurės REX.

SKELBIA RENGINIŲ PRADŽIĄ

Sausio 31-ąją šviesos ir ugnies festivaliu Panevėžys paskelbs 2014 metų Lietuvos kultūros sostinės renginių pradžia.

„Esu tikras, kad Panevėžio kultūros žmonės ir stebins, ir džiugins visus ne tik atėjusius į Kultūros sostinės atidarymą, bet ir visus 2014-uosius. Todėl mielai kviečiu miesto svečius, turistus, visus panevėžiečius lankytis gausiuose kultūros renginiuose visus metus“, – į Kultūros sostinės – Panevėžio renginius kviečia miesto meras Vitalijus Satkevičius (**nuotr.**).

„Žiema, kai taip pavargstame nuo tamsos ir šalčio, visiems pasiūlysiu Kultūros sostinės atidarymo vakarą, kuriame netrūktų mūsų taip pasiilgtos šviesos, gerų emocijų, žaismės ir nostalgijos. Paskelbime pradžia projekto, kuriam pasirengti tiek daug jėgų jau atidavė miesto kultūros, švietimo ir kitos įstaigos“, – sako savivaldybės Kultūros ir meno skyriaus vedėja Loreta Krasauskienė.

Pirmą kartą mieste bus parodytos 3 D vaizdo instaliacijos. Tai ypatingas projektas, kuriame atgarsiojo Juozo Miltinio dramos teatro pastatas. Keliolikos minučių mini spektaklis visiems susirinkusiems primins miesto istoriją – nuo pat jo įkūrimo 1503-iaisiais iki šių dienų, kelią modernėjimo link. Išvysime Panevėžį garsinusias asmenybes, svarbiausius miesto simbolius, pasaulio šalių, pristatomų Kultūros sostinės metais, atributus.

Centrinę Laisvės aikštę papuoš 15 šviečiančių instaliacijų – nuo geometrinių figūrų iki erdvinių projekcijų. Susirinkusieji pamatys futuristinius Panevėžio vaizdus, šviečiančius siūlų tiltus. Stilizuotą saulę, kuri simbolizuoja po ja esančių tautų ir kultūrų sąjungą. Šviesos kambarį-kubą, kuriame laimė slypi

daiktuose. Gamtos ir pasaulio harmoniją simbolizuojančią origamio figūrą. Instaliacijas kurė panevėžietis Andrius Kuprys, Jurga Marciliauskaitė, Miglė Zdanavičiūtė ir Kamilė Česnavičiūtė (Vilnius), Dominykas Būta, Martynas Germanavičius, Baltramiejus Skridaila, Augustas Maniušis (Vilniaus Valdorfo mokykla), Panevėžio dailininkai.

Į Kultūros sostinės atidarymą įsitrauks Kauno pantomimos teatras. Panevėžiečiai ir miesto svečiai pamatys įspūdingą reginį, kaip plastiškai atgyja paveikslai, kur mimai vaizduoja gyvas skulptūras.

Dar vieną atrakciją žiūrovams parengė pučiamųjų orkestras „Panevėžio garsas“. Pirmąsyk ne tik Panevėžyje, bet ir visoje Lietuvoje bus rengiamas interaktyvus žaidimas. Kiekvienas galės išbandyti save kaip dirigentą. Prie savivaldybės stovės vaizdo projektorius, o atsistoję ant specialios dirigento pakylės visi norintys galės nors trumpai pasijusti orkestro kolektyvo nariais, diriguoti pasirinktą kūrinių ir priversti orkestrą paklusti.

Kultūros sostinės atidarymą vainikuos muzikiniai fejerverkai.

Tad paskutinė sausio diena tikrai neleis nuobodžiauti nė vienam namie nenorinčiam sėdėti ir naujų įspūdžių ištroškusiui panevėžiečiui.

Kultūros sostinės atidarymo šventėje laukiama Prezidentės Dalios Grybauskaitės, kultūros ministro Šarūno Biručio, ministerijų, ambasadų atstovų, kitų garbingų svečių.

Per vienuolika mėnesių panevėžiečiai ir miesto svečiai galės artimiau susipažinti su 20 šalių – Kinijos, Japonijos, Prancūzijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ispanijos, Portugalijos, Italijos, Austrijos, Olandijos, Rusijos, Lenkijos, Čekijos, Vokietijos, Jungtinės Karalystės, Suomijos – kultūra. Ją pristatys literatūra, dailė, fotografija, teatras, kinas, muzika, liaudies menas, nacionalinė virtuvė ir kt. Kultūros sostinės metus mieste įprasmins daugybė akcijų, atrakcijų, susitikimų, koncertų, edukacinių programų, parodų, diskusijų ir kt.

Kultūros sostinės renginiai ir naujienos skelbiami

www.kulturapanevezys.lt

AR LIETUVAI REIKIA TIKROS SAVIVALDOS?

Algis STRELČIŪNAS
Lietuvos Respublikos Seimo narys

Atkūrus Nepriklausomybę Lietuvos Respublika pasirinko demokratinės teisinės valstybės kelią. Demokratijos įgyvendinimas neįmanomas be piliečių tiesioginio dalyvavimo visuomenės valdymo procese ir priimant politinius, ekonominius, socialinius, kultūrinius, ekologinius ir kitus savivaldos bendruomenei rūpimus klausimus. Todėl viena svarbiausių demokratinės valstybės sąlygų yra išplėta vietos savivalda.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo ir Europos vietos savivaldos chartijos nuostatos – plėsti savivaldą gyvenamojoje vietoje – patogiausiai įgyvendinamos per seniūnijas.

Šiuo metu Lietuvoje yra 60 savivaldybių. Penkiose savivaldybėse (miestuose) nėra seniūnijų: Klaipėdoje, Neringoje, Visagine, Panevėžyje, Alytuje. Todėl neužtikrinamos vienodos sąlygos gyventojams gauti tas paslaugas, kurios yra pasiekiamos savivaldybėse, turinčiose seniūnijas. Atsižvelgdamas į susidariusią padėtį esu pateikęs Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, kuriuo siūlau steigti nors vieną seniūniją savivaldybėje.

Veikiant vietos savivaldai visuomeninis gyvenimas turėtų tolygiai pasiskirstyti po visą valstybės teritoriją, o ne būti dirbtinai centralizuojamas.

Lietuvoje vis dažniau kalbama apie tiesioginius merų ir seniūnų rinkimus. Tyrimai rodo, kad šiems rinkimams pritarė apie 80 proc. visų šalies gyventojų. Vietinius poreikius geriau išmano vietiniai gyventojai, dalyvaujantys renkant vietos savivaldos institucijas, nes jie tiesiogiai suinteresuoti, kad šios institucijos veiktų sėkmingai. Tiesiogiai išrinkti merai ir seniūnai geriau gintų gyventojų poreikius, padidėtų jų atskaitomybė žmonėms.

Pirmą kartą istoriniuose šaltiniuose Vilniaus seniūnas paminėtas 1365 m. Lietuvoje seniūnai tiesiogiai buvo renkami iki 1940 m. Seniūną rinkdavo seniūnijos sueiga trejiems metams. Jis buvo atsakingas už seniūnijos sueigos nutarimų įgyvendinimą, mokesčių surinkimą, prievolių atlikimą, kelių taisymą, žemės ribų saugojimą. Buvo pavaldus viršaičiui ir taikos tarpininkui. Iki 1915 m. vykdė ir policijos funkcijas – galėjo bausti areštu iki dviejų dienų ir pinigine bauda.

Šiandien seniūnijos turi būti biudžetinės įstaigos, sudarytos atsižvelgiant į teritorijos dydį ir gyventojų skaičių. Seniūnijų biudžetas turėtų sudaryti apie 5 proc. savivaldybės biudžeto. Tai suteiktų daugiau įgaliojimų seniūnams bendradarbiaujant su vietos bendruomenėmis, priimant ir įgyvendinant sprendimus, kurie reikalingi seniūnijos gyventojams. Todėl Vietos bendruomenių tarybos turėtų būti patariamasis seniūnų organas.

Deja, šiuo metu seniūnijose dažniausiai dirba tik po du darbuotojus, kurie aptarnauja nuo 10 iki 60 tūkst. gyventojų. Jei seniūnijos bus panaikintos, nebus skatinamos bendruomenių iniciatyvos ir jų veikla.

2012 m. sausį 8 345 Vilniaus gyventojai pasisakė prieš seniūnijų reorganizavimą. Jei vietos savivaldos sistema orientuota į visuomenės poreikių tenkinimą ir socialinį teisingumą, tai ji veiksminga ir skaidri, o visuomenė ją pasitiki.

Dar viena problema, su kuria šiandien susiduria vietos savivalda – tai žmonių tiesioginis pasitikėjimas.

Būtų tikslinga savivaldybių tarybų narius rinkti ne daugiamandatėse apygardose, o vienmandatėse. Tokiu būdu padidėtų išrinktų tarybos narių atsakomybė rinkėjams kiekvienoje savivaldybėje. Rinkėjams būtų geriau atstovaujama kiekvienoje savivaldybės dalyje.

Vietos savivalda turi skatinti piliečių savarankiškumą, iniciatyvas, t. y. ugdyti pilietinę visuomenę. Vietos savivaldos lygmeniu įmanoma įgyvendinti vieną iš pagrindinių demokratijos principų: visi piliečiai turi vienodas teises ir galimybes dalyvauti bendruomenės reikalų valdyme.

Nuo šių metų sausio 1 d. įsigaliojo mano teiktas įstatymo projektas, kuriame numatyta, kad seniūnaičiai ir toliau dirbs visuomeniniais pagrindais, tačiau bus prailginta jų darbo kadencija nuo dvejų iki trejų metų, numatyta galimybė skirti apmokėjamą jų veiklai vykdyti ir nustatyta, kad kandidatas į seniūnaičius gyventojų toje seniūnaitijoje.

Gyvenamosios vietovės bendruomenės ir jų išrinkti atstovai – seniūnaičiai – turi vis aktyviau dalyvauti priimant svarbius sprendimus, susijusius su gyvenamosios vietovės bendruomenės gyvenimu. Tokiu būdu bus didinamas valdžios institucijų priimamų sprendimų viešumas ir skaidrumas, stiprinamas bendruomenių vieningumas ir bendruomenės narių atsakomybė už jų gyvenamosiose vietovėse vykstančius pokyčius.

Negalima pamiršti ir milijoninių savivaldybių skolų. Savivaldybės visais įmanomais būdais stengiasi perkelti dalį skolų naštos ant mokesčių mokėtojų pečių. Tačiau gyventojai nėra atsakingi už savivaldybių biudžeto skolas, kurios atsirado dėl neūkiško ir nerežultatyvaus pinigų panaudojimo bei valdininkų aplaidumo, kurie visomis išgalėmis inicijuoja brangius ir šiuo metu visiškai nebūtinus projektus.

Vietos savivalda yra tarpininkė tarp valstybės ir piliečio, per kurią piliečiai gali kontroliuoti, kaip valstybė gina jų interesus. Todėl ji turi būti stiprinama ir plečiama.

Ar Lietuvai reikia tikros savivaldos? Į šį klausimą galime atsakyti tik mes patys.

Mečišlovo Šcepavičiaus pieš.